

Zvoněk 3/4

BŘEZEN/DUBEN 2008 ZPRAVODAJ WALDORFSKÝCH TŘÍD PŘI MŠ NERUDOVA A ZŠ HLUBOKÁ NAD VLTAVOU

Fantazie je mnohem důležitější než vědomosti.

Albert Einstein

Co se děje ve třídách mateřské školy?

Skřítkci

Úvodem bychom rádi přivítali v naší třídě novou kamarádku Lucinku, která mezi nás přišla 4. února a už se tady cítí jako doma. Nejen, že se rychle začlenila do kolektivu, ale také ji můžeme počítat mezi zdatné pomocníky tety Jany, pomáhá např. oblékat mladší děti, připravovat svačiny a uklízet hračky.

Pokud se ohlédneme za únorem jako měsícem celkově, Paní Zima s námi opět jen mírně laškovala a to se projevilo i na náladě a elánu všech Skřítků. Často a rádi tráví dopolední čas venku na sluníčku. Do třídy se potom vracejí nabití energií, které mají na rozdávání.

S únorem je tradičně spojen masopust, který jsme jako obvykle oslavili maškarním bálem, masopustními písničkami a říkadly a samozřejmě hodováním. Masky byly opravdu překrásné, mohli jsme obdivovat např. zelenou žabičku, vílí tanec, svatbu zeniča a nevěsty, souboj udatných rytířů a králů, roztomilou kočičku, krásné princezny i rozpustilého dráčka. Průvod všech masek navštívil a potěšil postupně paní kuchárky, pradlenky i paní ředitelku.

Březnové dny voní jarem. Slunce se probouzí dříve a usíná později, hřeje nás i Matku Zemi stále víc. My šaty odkládáme, Matka Země naopak obléká zelený háv plný pestrobarevných ozdob z jarních kytiček. Abychom dali jaru najevo, že je vítáno, rozloučili jsme se definitivně s Paní Zimou na Smrtnou neděli (9. 3.). Vynesli jsme

symbol zimy - Smrtku (Mořenu), zahnali všechny zlé neduhy a nečisté síly zpěvem, říkankami a tím, že jsme Smrtku spálili a hodili do vody. Na přivítání jara jsme si zazpívali o slunci, dešti a travíčko. Létéčko (symbol jara) ozdobené pentlemi a vlastnoručně malovanými kraslicemi se nám zabydlelo v herně, aby nám připomínalo jaro den co den.

O Velikonocích jsme se těšili z pečení jídášků, zdobení vajíček (obalování v různých druzích semínek, v krupici a namáčení v barvách) a také z stopování záhadného velikonocního zajíčka a hledání jeho pokladů.

Duben bude pokračovat v jarním duchu písničkami, říkadly, básničkami a pohádkami o mláďátkách, kytičkách a sluníčku. Smícháním modré a žluté objevíme, jak vzniká zelená barva, a konečně budeme moci krásy jara i namalovat.

Kalendárium březven - duben:

Narozeniny

Kristýnka Kadlecová	15. 3.	4 roky
Adélka Jerhotová	17. 3.	5 let
Kristýnka Petráňová	20. 3.	5 let
Tadeášek Husinecký	15. 4.	5 let
Vojtěch Jančík	27. 4.	4 roky

SLOVO ÚVODEM

Milí přátelé,

ač venku stále studeno, u nás hřejivě a radostně.

Všem příznivcům waldorfské pedagogiky oznamujeme, že dne 15. 2. 2008 byla do rejstříku škol MŠMT ČR zapsána Základní škola waldorfská České Budějovice o. p. s.. Oficiálně svou činnost zahájí 1. 9. 2008 otevřením 1., 2., 3. a 6. třídy. V úterý 15. dubna v 17:30 hodin se bude v k. c. Bazilika konat informační setkání se zájemci o tuto školu. Moc se na Vás těšíme. Více najdete na www.waldorfb.cz.

Se svými zážitky a plány vás v tomto březnově-dubnovém dvojčísle již jako obvykle seznámí teta Jana ze Skřítků a po dlouhé nepřítomnosti se navrátivší teta Majka z Broučků. Pozadu nezůstanou ani waldorfské třídy 1. a 2. C se svými učitelkami M. Standovou a K. Kozlovou, které nám spolu s K. Korusovou přiblíží masopustní veselí ve třídách. Přečtete si také dojmy mentora B. Schwarzfischera, který v půli března navštívil obě třídy. Jaké bylo divadelní představení dětí 1. a 2. C v Solnici? To vám přiblíží článku R. Konířové.

Pravidelná rubrika Proč se tentokrát zaměřuje na motto našeho zpravodaje.

Také nelze opomenout pro křesťany nejdůležitější svátky jara - Velikonoce. Dozvíte se, co tyto svátky obnášely v dřívějších dobách a také se seznámíte s velikonočními symboly a zvyky u nás i ve světě. Pro děti jsou připraveny dvě jarní povídky, O krokusu a O sněžence.

S přáním sluníčkového jara

Eva Jírovcová

Honzík Štěpán 30. 4. 6 let
Tereška Březinová 11. 5. 4 roky

Divadla

Královská moudrost - Víta Marčík -
Marionety (7. 4. 2008, cena 30 Kč)
Zvířátka - Bambiní (21. 4. 2008, cena
25 Kč)
Maruška Opekarová - název a čas upřesním
O zakleté zámecké paní - Okýnko
(21. 5. 2008, cena 30 Kč)
Cirkus Flamings (29. 5. 2008, cena 35 Kč)

Akce

9. 3. - Vynášení Smrtky
10. 3. - 21. 3. - malování vajíček
26. 3. - hledání Zajíčkovy pokladu
26. 3. - 5. třídní schůzka
Páteční výlety do lesa na Borek
6. třídní schůzka
Dárek pro maminku
Čištění studánky

Broučci

Tak jsem opět u svých Broučků zdravá a s chutí prožívat s nimi nová jarní dobrodružství. Chtěla bych poděkovat mým přátelům - rodičům za projevenou účast, podporu a ochotu pomoci mě a mé rodině v době méjí zdravotní absence. Díky, díky, moc si toho vážím! Poděkování patří paní ředitelce Elišce, paní učitelce Věrci a Alence - věděla jsem, že jsou Broučci v těch nejlepších rukách.

Přišla jsem právě do toho nejlepšího masopustního víru. Masky dětí byly úžasné, napečené koblížky chutné a tak jsme společně s praktikantkami Petrou a Mišou prožily to správné masopustní veselí.

V předvelikonočním čase jsme připravovali Morenu, povedla se nám pěkně „zubatá“ a létěčko zase krásně jarní a veselé. Na Smrtnou neděli jsme ji s rodiči vynesli k Malému jezu. Společně se Skřítky jsme se s ní rozloučili a přivítali tak nové jaro. Potom jsme s chutí společně s rodiči malovali velikonoční vajíčka, vyzkoušeli si udělat závěs z vrbových proutků na vajíčka a upekli mazanec. V barvičkách opustíme modrou a vihneme se do šťavnaté zelené. Naše aktivity směřují co nejvíce ven na naši zahradu a do lesa na Borek. Tam nás čeká slavnostní odevykání našeho lesa, slib zvířátkům, ptákům a všem lesním bytostem, že naše hry jim budou pouze k užítku. Ale to co les potřebuje a čím můžeme přírodě ublížit již samozřejmě dávno víme.

A co nás ještě čeká?

S radostí vítáme v době zápisu do MŠ nové Broučky, kteří přijdou od září do naší třídy.
Otvírání studánek - přesné datum slavnosti bude

Pilná kvočna

*Nesu vaječ plnou nůši,
podívej se, jak mi sluší,
vrátím se k vám nazpátek,
s hejnem žlutých kuřátek.*

František Hrubín

Poděkování

všem maminkám za masopustní pohoštění,
za nový ubrus Lence Jerhotové,
za papíry paní Kubešové,
za přípravu slavnosti - vynášení Mořeny - za
oblečení, seno - manželům Zakosteleckým,
za seno a kříž L. Jerhotové a všem, kteří
přinesli vyfouklá vajíčka.

Hezké jaro plné sluníčka přeje

Jana
(Jana Erhartová - třídní učitelka, MŠ)

Břežnové pozdravení

*Dobry den, řekne sněžinka
za tenkou okenicí sněhu.
Dobry den, řekne potůček
a vyrazí ven z břehu.
Pak stěbla trávy zelené
napřímí se a vstanou
a snih se kamsi vytráti
s tichounkým Na shledanou...*

Josef Brukner

upřesněno.

Oslavíme svátek matek, připravíme to nejkrásnější srdíčko pro tu svoji maminku.

A kdo si prožije svou narozeninovou slavnost?

Blanička Marešová 16. 5. 5 let
Tereška Firmanová 21. 5. 4 roky

Teta Majka
(Marie Fidorová - třídní učitelka, MŠ)

Exkurze do ZŠ Svobodná v Písku

V úterý 8. 4. se uskuteční exkurze do Základní školy Svobodná Písek. Naše partnerská škola nám každý rok umožňuje shlédnutí hlavního vyučování (8:00 - 10:00) ve Vámi vybrané třídě (1. - 8.) a dále po skončení hl. vyučování pořádá besedu s vedením a učiteli, kde je možné konzultovat své otázky a dojmy. Škola od začátku tohoto školního roku sídlí na nové adrese, v budově ZŠ Šobrova. Dopravu na exkurzi si účastníci zajišťují individuálně, sraz před ZŠ Šobrova v 7:50 hodin, předpokládaný konec do 11:00 hodin.

V letošním roce můžete vybírat z této nabídky předmětů:
1.tř. - Český jazyk, 2.tř. - Kreslení forem, 3.tř. - Remesla, 4.tř. - Český jazyk, 5.tř. - Dějepis, 6.tř. - Dějepis, 7.tř. - Chemie, 8.tř. - Chemie

Přihlášky na telefonu 605 286 389 (R. Konířová), radka@quin.cz

Co přinesl nový rok do 1.C

V roce 2008 nabraly události v 1. C ještě rychlejší spád než v roce předešlém. Ani se nechce věřit, že už je březen - první jarní měsíc - za námi.

Zdá se to teprve nedávno, co jsme s dětmi seděli v kruhu ve svátečně vyzdobené třídě a hovořili nad prvním vysvědčením o všem co se za první pololetí podařilo dětem zvládnout. Žáci byli pyšní co všechno už v nové roli školáka dokázali a zároveň uměli velmi pěkně vyjádřit nejen o sobě, ale i o spolužácích, co by se ještě dalo vylepšit - ať už v učení, ale mnozí sebekriticky i v chování. Po tomto důkladném slovním hodnocení si všichni pochutnali na sváteční svacině, kterou si v podobě hostiny vzájemně obohatili tím, co mají nejraději.

Po krátkých pololetních prázdninách, kdy paní učitelky byly načerpávat nové zkušenosti na Interním setkání waldorfských učitelů v Brně, nás čekal na události velmi bohatý týden. Už v pondělí 4. 2. v podvečer se v 1. C sešla skupina nadšených rodičů s mnohými rekvizitami a během dvou hodin neuvěřitelně proměnila třídu v krásnou zámeckou hodovní síň, včetně takových detailů, jako byla zrcadla, svícny, tepané nádoby, obrazy, baldachýny, trůn pro královnu atd..

A tak díky p. Galové, L. Struskové a jejímu příteli, K. Kortusové, D. Markové, P. Klee, V. Krajánkové, Z. Fukovi, P. Bernardovi (snad jsem na nikoho nezapomněla) vstoupili v úterý ráno žáci 1. C do pohádky. Všem proměněná třída doslova vyrazila dech, některé princezny a další pohádkové bytosti sotva mohly promluvit, když se chodily představovat královně. Byl to opravdu silný zážitek, který vhněl slzy do očí. Však také všechno zdokumentovala kouzelnice (K. Kortusová), která v třídě strávila s kamerou celé dopoledne.

Děti se vzpamatovaly až po společném tanci a hostině, doplněné výbornými čerstvými koblihami V. Krajánkové a rády se pak vydaly na návštěvu „Cirkusu“ v 2. C a cestou po škole pozvaly do „Království 1. C“ i některé další třídy ze ZŠ. Ty přišly v hojném počtu i se svými třídními učitelkami a všem se v 1. C moc líbilo. Společně si všichni zazpívali a zatančili a seznámili se se všemi pohádkovými bytostmi, v které se žáci 1. C proměnili. Byl to opravdu pohádkový den, z kterého se jako ze sna probudily ve středu, kdy ráno přišly opět do „normální“ třídy (takže velké podě-

kování všem, kteří se v úterý večer podíleli na úklidu výzdoby).

Hned ve středu chystaly děti dárky a dopisy s obrázky budoucím prvňáčkům, protože od čtvrtka odpoledne se naše třída opět proměnila - tentokrát v nádraží s vláčkem - aby mohla přivítat děti i rodiče u zápisu. Ten probíhal za vydatné pomoci p. učitelky K. Kozlové, P. Fukové, P. Hrubé a R. Jírovce i v pátek do večerních hodin a tak jarní prázdniny přišly právě včas, aby si všichni mohli vydechnout a odpocínout.

Po prázdninách jsme se sešli s rodiči na třídní schůzce, abychom se o všechny dojmy podělili a připravili se na další. Mimo jiné na slavnost spojenou s vynášením Moreny nebo na setkání s mentorem z německé partnerské školy, který nás od 10. března na týden navštíví.

A je tu březen! Za kamna vlezem? Ani nápad, na to není čas! Kromě toho, že právě v epoše ČJ poznáváme poslední písmena abecedy a více se vnořujeme do čtení a psaní slov i vět, naučili jsme se už zahrát na flétny šest písniček a to je máme teprve od Ježíška! Už brzy si na ně upleteme i obal, zatím jsme smotali klubíčka, naučili se řetízek na prstech a začínáme plést hladce.

V prvním březnovém týdnu jsme také ve třídě měli narozeninovou slavnost paní učitelky, navštěvovala nás paní učitelka a zároveň studentka waldorfského semináře Bára a také přišla maminka (paní učitelka na MD) K. Kortusová i ze svými dvěma mladšími dcerkami. Ty zajímalo hlavně to, co už děti zvládly v angličtině a němčině. Další maminka - M. Karpišková přišla do naší třídy pomáhat dokonce dvakrát. Jednou při výrobě dřevěných hlebic na pletení, kdy děti překvapily svojí zručností při zacházení s nožem i smirkovým papírem a podruhé při vytváření figuríny Moreny. Ta se tak povedla, že ji možná někomu bylo i líto, když byla o Smrtné neděli v Českých Budějovicích vhozena zapálená do řeky. Jak to vše dopadlo? - o tom zase přistě.

Miroslava Štandová
(třídní učitelka 1.C, ZŠ)

Ohlédnutí za masopustem v 1.C

V úterý 5. 2. se konalo v obou waldorfských třídách masopustní veselí. V první třídě byly tématem pohádky, a tak na nás rodičích bylo, vytvořit ze třídy královskou komnatu tak, aby se zde pohádkové bytosti cítily jako doma.

V pondělí odpoledne se nás sešlo tedy 6, pustili jsme se do díla a po téměř třech hodinách práce jsme byli hotovi. Ze stropů visely baldachýny, všechny skříňe a skříňky byly přikryté látkou, uprostřed třídy byla hodovní tabule s cínovým nádobím, svícný a ovocem, v čele stál trůn i s korunou, kterou tam zřejmě zapomněl král při odchodu na lože a v zadu v rohu bylo královské zrcadlo a nádherný svícen. Samozřejmě nesmím zapomenout na okna, na která jsme nalepili krepový papír tak, že vypadala jako gotická. Celkový dojem byl nádherný a v úterý ráno, když na stůl přibýly koblížky od Venduly Krajánkové, zhasla se světla, rozsvítili se svíce a brála královská budba, děti směly vstoupit. . .

S úžasem a překvapením v očích usedly k hodovní tabuli. Přivítaly se, zapívaly si a pak postupně chodily k trůnu, na kterém seděla královna Míroslava a představovaly se kdo jsou a z jaké pohádky přicházejí. Na dětech bylo stále vidět jak jsou překvapené, těžko se jim mluvilo a stále se rozhlíželi v úžasu po třídě. A pak už začala slavnostní hostina, při které zásadní roli sebral boj o koblížky. Nicméně bylo jich dost a vyšlo na každého několik (děkujeme Vendulo, byl to skvělý nápad).

V další části programu se děti z první třídy vydaly navštívit své kamarády ve třídě druhé. Dostaly milé dárečky a shlédly cirkusové představení. Na oplátku je pozvaly do královské místnosti, kde se s nimi podělily o to, co zbylo z královské hostiny a zapívaly si masopustní písně. Obě třídy společně také navštívily některé další třídy ZŠ a pozvaly i je k sobě na návštěvu.

Najednou bylo 11 hodin a já z masopustního veselí musela odejít za svými dalšími povinnostmi. Bylo to krásné dopoledne a jsem si jistá, že i děti si ho užily a budou si o něm dlouho vyprávět.

Ráda bych zde ještě poděkovala Luce Struskové a Kájovi Kubičkoví za obrovské množství materiálu, který byl na výzdobu třídy přivezen a bez něhož by královská komnata nevypadala tak jako vypadala. Zdeňkovi Fukovi za vykonání veškerých prací ve vyšších výškách, Katce Gallové, Daně Markové, Pavlovi Bernardovi, Petře Klee, Vendule Krajánkové a Miroslavě Štandové za ochotu a pomoc při výzdobě třídy.

Kateřina Kortusová
(maminka Adélky z 1. C)

Cirkus v 2.C

Letošní masopust bude pěkný cirkus, slyšela jsem druháčky, jak vyprávějí prvňáčkům o chystané školní slavnosti. A měly pravdu! Naším tématem byl CIRKUS a vše, co s cirkusem souvisí.

Děti si několik týdnů dopředu začaly samy připravovat vlastní vystoupení, kterými se chtěly před celou třídou pochlubit. O přestávkách a ve volných chvílích bylo kolem mého stolu najednou pusto a prázdno. Nikdo neměl čas na krátké rozhovory a veselé vyprávění, všichni nacvičovali svá představení. Tanečnicím, akrobatům a žonglérům byla třída malá, a tak se využil i prostor před třídou, kouzelníci a klauni se předháněli ve vymýšlení triků a ve třídě se to hemžilo krotiteli s divokou zvěří. Bylo úžasné pozorovat děti v jejich fantazijních hrách a představách. Každý byl zapojen do příprav a her, které byly intenzivně prožívány nejen doma, ale i ve třídě a školní družině. Masopust jsem tedy nepřipravovala sama, ale s dětmi a jejich rodiči.

Děti byly také překvapeny změnou třídy v cirkusové šapitó, která se náramně vydařila díky pracovitým rodičům a vše zůstalo v utajení až do masopustního úterý. Na děti nečekala paní učitelka, ale ředitelka cirkusu, která se svým pomocníkem kašpárkem uváděla celý program. Děti předvedly úžasná a neopakovatelná představení, společně si vyzkoušely barevné žonglovací míčky, vyzkoušely si speciální cirkusovou překážkovou dráhu a po malé hostině je navštívily pohádkové bytosti z 1.C, kterým ukázaly své žonglérské umění a přednesly básničku „Cirkus“.

CIRKUS

*Do cirkusu, do cirkusu, ihned pospíchejte,
na všechny triky a kouzla se podívejte.*

*Na žongléry s barevnými míčky,
na klauny s červenými líčky,
na medvědy, jak tancují,
na kouzelníky, jak čarují.*

*Tu přichází krotitel s ohnivým kruhem,
uprostřed stojí s cvičeným lvem.*

*„Rozběhni se a odvážně skoč,
nerozhlížej se a neptej se proč.
Až ohnivým kruhem odvážně proskočíš,
pak odměnu a potlesk si zasloužíš.“*

*Tenoučké lano visí v tak velké výšce,
na něm právě balancuje křehká tanečnice.*

*Ach, každému se přitom zatajil dech,
když uviděl její ladný běh.*

*Uklání se vysoko,
teď zas stojí rovně jako svíčka,
lidé strachem raději hned zavírají víčka.
Jedna otočka sem a pak zase zpět,
krásné akrobatce tleská celý cirkusový svět.*

*Copak to tu létá nad hlavou?
Přeci míčky, co nikdy nespádnou.
Žongléři mají obrovskou klíku,
míček vyhodí a chytnou v mžiku.*

*Jednou sem, pak zase zpět,
se všim žonglují o sto šest.
Ruce a nohy šikovně mají,
celý den si spolu hrají.*

Masopustem také skončila epocha matematiky. Po království čísel jsme opět objevily krásu předmětu kreslení forem a nyní se blížíme ke konci epochy českého jazyka. V českém jazyce objevujeme záhady psaní i/y po měkkých a tvrdých hláskách, cvičíme svůj sluch, brousíme svůj jazyk a pouštíme se do psaní prvních vlastních povídek. Ráda se s vámi podělím o jeden velmi povedený příběh o skřítku Kecálkovi (naleznete jej na straně 10).

Na tomto příkladu je vidět, jak je dětská fantazie důležitá i pro rozvoj vlastních myšlenek a schopnosti vyjadřovat se. Jedním ze zdrojů představ a fantazie je i vyprávění část, která je součástí každého hlavního vyučování. Ve druhé třídě si v současné době vyprávíme legendu O sv. Otýlii. Vyprávění legend je v naší třídě velmi oblíbené a nejen děti zažívají, jaká síla se ukrývá v samotných slovech. Díky vyprávění se děti dozvídají a pozorují nejen to, jak vypadal život lidí v dávných dobách, ale příběhy jim mohou pomoci otevřít oči i pro vlastní konflikty, které v sobě prožívají. Ruku v ruce s pohádkovou nebo jinou postavou mohou najít řešení a osvobození od vlastního problému. Díky vyprávění a naslouchání si děti obohacují svůj vnitřní život a tyto duševní prožitky, jako je prožití dobra a zla, odvahy, smutku, úžasu a radosti z krásy, jim ukazují, jak je lidský život bohatý a pestrý.

Na závěr bych se s Vámi chtěla rozloučit dvěma krátkými příběhy, které pojednávají o prvních jarních květinách (najdete je na stranách 8 a 9), ale i o lidských vlastnostech a kvalitách.

Kateřina Kozlová
(třídní učitelka 2.C, ZŠ)

Naše třídy navštívil mentor Bernhard Schwarzfischer

V neděli 9. března jsem čekala na českobudějovickém nádraží na vlak přijíždějící z Lince, abych vyzvedla zahraničního mentora pana Bernharda Schwarzfischera, mého bývalého kolegu z naší partnerské školy v Prienu u Chiemees. Jeho návštěva byla domluvena na březnový týden od 9.3. do 15.3. a těšila jsem se na jeho pobyt nejen já a mí současní i budoucí kolegové, ale i děti z obou waldorfských tříd. Pan Schwarzfischer se po příjezdu mohl zúčastnit oslavy vynášení Moreny, a tento pro něj zajímavý a nový zážitek zahájil jeho týdenní pobyt v Českých Budějovicích a na Hluboké.

Od pondělí do pátku pak byla připravena jeho hospitační činnost v obou třídách, ve kterých shlédnul hlavní vyučování a ve druhé třídě také odbornou výuku cizích jazyků, výtvarné a hudební výchovy. Děti z obou tříd přivítaly pana Schwarzfischera vřele a bez ostychu, měly upřímnou radost z jeho každodenní přítomnosti a snažily se ukázat v tom nejlepším světě.

Mentor se také zúčastnil kroužku anglického jazyka pod vedením paní Kateřiny Dvořákové a obou divadelních kroužků paní Radky Konířové. Všem stávajícím a budoucím učitelům vyšel vstříc a byl ochoten se s každým setkat. Při těchto setkáních a rozhovorech jsme mohli čerpat inspiraci z jeho dlouholeté praxe waldorfského třídního učitele, ale i z jeho osobního nadšení a přístupu k waldorfské pedagogice, ochoty vzdělávat nás i sebe a z jeho upřímného zájmu o současný a budoucí rozvoj naší školy.

Učitelské kolégium se postaralo nejen o ubytování, stravování a dopravu mentora,

ale připravilo pro něj také kulturní program. Pan Schwarzfischer se seznámil s městem České Budějovice a Hluboká nad Vltavou, navštívil koncert irských písničkářů Marka Gearyho a Brendana O'Shea v prostorách českobudějovické Solnice a ochutnal také české speciality.

Všem, kteří se na organizaci celého týdne podíleli, srdečně děkuji a vzkazuji poděkování i od pana Schwarzfischera, který byl velmi spokojený a těší se na další spolupráci.

Kateřina Kozlová

Poděkování

Ve středu 30. ledna se v českobudějovickém divadle Solnice uskutečnilo divadelní odpoledne členů dramatických kroužků 1. a 2. třídy při ZŠ v Hluboké nad Vltavou. O přípravách jste se mohli dočíst v minulém čísle časopisu Zvonek. Ještě jednou bych chtěla poděkovat všem učitelům, rodičům a příznivcům za spolupráci a pomoc, neboť odpoledne proběhlo bez jakýchkoliv technických problémů.

Děkuji též divákům za hojnou účast i štědré dary. Výtěžek z dobrovolného vstupného činil 2 500,- Kč. Z výtěžku byly pokryty některé náklady na představení ve výši 500,- Kč a zbývající částka byla rozhodnutím pedagogického kolegia ponechána ve fondu dramatických kroužků. Předpokládám, že ji využijí na přípravu a realizaci květnových a červnových představení, na jejichž přípravě pilně pracujeme.

Všechny zájemce o práci dramatických kroužků zvu srdečně na návštěvu! Každé úterý se budeme - já i Vaše děti - těšit na diváky! Návštěvy jsou pro děti velmi ceněné z těchto důvodů: herci mají obecnostvo,

tedy nehrají pouze pro mně nebo tzv. do zdi, dále dochází k propojení mezi školní prací a rodinou, což dítě velmi posílí, dodá mu to pocit důležitosti práce a velmi zajímavé a přínosné, mnohdy i překvapivé pro rodiče může být též pozorování práce svého dítěte ve školním kolektivu. Nečekejte za dveřmi, až skončíme, a bez obav vstupte! Připomínám, že 1. třída pracuje od 12:00 do 12:45 a druháci od 13:00 do 13:45. Nemusíte se nijak objednávat, prostě až Vám to vyjde, přijďte!

Radka Konířová

Krátký rozhovor

s Bernhardem Schwarzfischerem

Bernharde, před dvěma lety jsem tě požádala, jestli bys nechtěl být mentorem naší právě vznikající školy. Jak jsi vnímal tuto nabídku?

Nejprve jsem byl překvapený, že jsi oslovila právě mě, protože se domnívám, že je v Německu mnoho schopných a zkušenějších osobností, které se zaměřují na mentorskou činnost v zahraničí. Zároveň jsem byl ale velmi potěšen a nemusel jsem dlouho váhat, jestli tuto nabídku přijmu. A ještě k tomu být mentorem v České republice, se kterou jsem byl od „Pražského jara“ vždy v dobrém kontaktu. (Poznámka: Bernhard Schwarzfischer pracoval v této době jako brigádník v jednom pražském ovocnářském podniku, kde se seznámil s několika přáteli).

Jaké úkoly s sebou přináší tvá mentorská činnost?

Aby vůbec mohl někdo tuto činnost vykonávat, je třeba, aby sám měl dlouholeté zkušenosti jako waldorfský pedagog a byl schopný své zkušenosti a dovednosti předávat druhým. Mentor musí být také dobrým pozorovatelem, aby si všiml všech podstatných věcí, které se odehrávají ve třídě: jaký je vztah mezi učitelem a třídou, mají děti svého učitele rády, jak je vystavěno celé vyučování, jak se vnímá sám učitel atd... Po pozorování pak následuje individuální práce s učitelem, kdy se snažím rozebrat jeho pedagogickou činnost a podpořit ho v jeho osobnostním růstu. Nejsem mentorem, abych jen poučoval a radil, ale jedná se vždy o oboustrannou výměnu názorů a zkušeností.

Až se vrátíš do své domovské waldorfské školy, budeš vyprávět o svém mentorském týdnu ostatním kolegům? Považuješ za důležité, aby se tví kolegové dozvěděli o tvé činnosti a o vývoji jejich partnerské školy v Českých Budějovicích?

Samozřejmě podám kolegům zprávu o vaší škole a o mých zkušenostech, které jsem nabył při práci s jednotlivými učiteli, dětmi a rodiči. Prospívání vaší školy a vaší společné myšlenky o budoucím provozu a vzniku plnohodnotné waldorfské školy by mělo být zájmem co nejvíce učitelů prienské waldorfské školy. Pak bude partnerství obou škol obohacující pro obě strany a vidina společných projektů se stane skutečností.

S pozdravem Kateřina Kozlová

Zaujala vás
waldorfská pedagogika?
Chcete se
dozvědět více?

Navštivte naše webové stránky
www.waldorfb.cz
nebo nás kontaktujte na adrese
info@waldorfb.cz,
případně na telefonních číslech
+420 605 286 389
+420 608 977 014

NAVŠTIVTE NÁS TAKÉ NA WEBU:
www.waldorfb.cz

PROČ...?

Téma tohoto Proč je už třetím rokem hlavním motivem našeho zpravodaje. Citát Alberta Einsteina, který říká, že fantazie je důležitější než vědomosti, upoutává naši pozornost na první straně každého čísla. Jeho autor je v představách většiny z nás spjat právě s vědomostmi, a o to zajímavější je, že právě tento geniální vědec naznačil, že v oblasti poznání hraje významnou roli ještě jiná síla – a to fantazie. Zajímalo nás, proč redaktori Zvonku vybrali právě tento výrok a z jejich odpovědi vyplynulo, že v něm spatřují esenci waldorfské pedagogiky – člověk ke svému bytí potřebuje mnohem více než jen vědomosti. V naší úvaze se pokusíme na několika příkladech ukázat, jakým způsobem se s fantazií ve waldorfské pedagogice pracuje.

Otázka jedenáctá Proč je fantazie důležitější než vědomosti?

Rudolf Steiner uvádí, že sílu fantazie je nutno oslovovat nejen v předškolním a mladším školním věku, ale výrazně i v posledních letech základní školy, a to ideálně ve všech předmětech. Děti nemají být konfrontovány se strohým intelektualismem, ale takovým podáním vyučovací látky, které podněcuje jejich obrazotvornost a představivost. Pokud před dítě klademe hotové poučky, nenecháme ho na věci přijít, znemožňujeme mu vytvářet si vlastní obrazy a tím lépe pronikat podstatu světa. Fantazie (invence) působí tvořivě na mozek, který se může lépe rozvíjet. Pokud mu ale předložíme již hotové věci, pak mozek nemá co na práci. Bez fantazie nemůže být skutečných vědomostí, neboť ten, kdo nemá bohatou představivost, nemůže hlouběji proniknout ke kořenům (základům) pravého vědění. Stává se pouhým přenašečem informací, nedokáže je vnitřně uchopit a přetvořit ve vědomost. Pro školní věk je důležité, aby se děti setkaly se silnými obrazy, které jsou hodné následování a působí svou vlastní vnitřní silou. Pravdivé obrazy dítě posilují a podporují zevnitř schopnost myšlení, až přijde pravý čas, vše co dítě vstřebalo ve své fantazii, bude přetvořeno ve vědomosti, schopnosti úsudku a v pravé poznání.

Jedním z řady způsobů, jak je možné fantazii podněcovat, je neodhalit vše najednou, ale nechávat prostor dítěti, aby se samo, svými duševními silami zaobíralo tím, co ve vyučování přijalo. Pohádka, legenda nebo příběh mohou být vyprávěny nejen jako celek, ale také po částech v průběhu týdne, aby bylo silám fantazie umožněno v době očekávání pracovat a tvořit v myslí dítěte. Podobný princip se uplatňuje při odhalování jakýchkoliv pravidel a zákonitostí, např. gramatického systému jazyka. Děti s nimi nemají být seznámeni formou „tak to je“, ale postupně objevovat, vyslovovat hypotézy, přicházet na to, jak co funguje. Ve výuce cizích jazyků se obzvláště v prvních letech učitelé zdržují do-

slovných překladů (což ovšem neznamená, že neusilují o rozvoj porozumění!), aby dětem umožnili jinou řeč prožít a uchopit ji fantazií. Prostor pro její rozvoj hojně nabízí také výtvarná výchova, ve které se dětem v prvních školních letech vyprávějí příběhy z království barev. Svě prožitky pak děti vyjadřují v akvarelovém malování. Krásnou ukázkou dětské fantazie z matematiky jsme vyslechli na třídní schůzce 2.C. Děti řešily slovní úlohu: Sedm lidí má troje sáně. Jak se mohou rozdělit? Kromě jasných řešení, jako 2+2+3 nebo 1+2+4 děti přicházely s nápady jako třeba 0+3+3 a jeden běží za sáněmi.

Předpokladem výuky vedoucí ke kultivaci dětské fantazie je učitel, který by měl mít vstřícný zájem o všechno, co se v současnosti děje ve světě a musí usilovat o to, aby sám v sobě uchovával učební látku jako něco živého. Mnozí učitelé zažili, že jednou připravenou a odučenou hodinu není dost dobře možné ve stejné podobě převést do jiné skupiny, že je nezbytné ji pozměnit, upravit, sladit s potřebami žáků a prosytit novými impulsy. Steiner kategoricky vyzývá učitele, aby

udržovali svou fantazii při životě a jako pedagogické motto nabízí tuto myšlenku: „Prodchni se schopností fantazie, měj odvahu k pravdě, zbystři svůj cit pro duševní odpovědnost“ (2003a : 201).

Jana Gažiová, Kateřina Dvořáková

Použitá literatura:

Steiner, Rudolf: *Všebecná nauka o člověku jako základ pedagogiky*. Opherus 2003 (a).

Steiner, Rudolf: *Waldorfská pedagogika. Metodika a didaktika*. Opherus 2003 (b).

Steiner, Rudolf: *Výchova dítěte z hlediska duchovní vědy*. Asociace Waldorfských škol ČR 2007.

Příští téma:

Proč se děti učí dva cizí jazyky od první třídy?

Svátky jara - Velikonoce

Zima, ač se stále ještě nevzdává, konečně dle kalendáře předala své žezlo Jaru. Co se venku děje? Pomaloučku přibývá světla, zvyšuje se teplota, ožívají semínka, květinčky i stromy, jež dosud v klidu odpočívaly... A jsou tu opět Velikonoce - oslava příchodu jara a nového života a také nejvýznamnější svátek křesťanské církve (letos připadají na 20. - 24. březen - začínají večerní bohoslužbou na Zelený čtvrtek. 40 dní postní doby se počítá od Popeleční střídy až do Bílé soboty bez započtení postních nedělí). Jsou to svátky Zmrtvýchvstání Krista, na které Velikonoce odkazují už svým názvem - „Veliká noc“ - to je noc z Bílé soboty na Velikonoční neděli, kdy Kristus vstal z mrtvých.

O Velikonocích už bylo psáno v předchozích ročnících Zvonku, v tomto čísle bych vás chtěla seznámit s tím, co tyto svátky obnášely v dřívějších dobách a také s Velikonočními symboly a zvyky u nás i ve světě.

Jak tomu bylo dříve?

Předvelikonoční Svatý týden, počínaje Květnou nedělí, byl dobou, kdy se celá domácnost uklízela po zimě, pralo se, líčilo obytné stavení, drhlo nádobí a náčiní. Na přípravu složitých jídel nebylo dost času, ale tradice pečení specifických druhů pečiva byla zachována až do nedávné doby. Dnes se někteří z nás k tomuto zvyku pomalu vracejí. V jižních Čechách maminky na Květnou neděli pekly pro děti ptáčky z kynutého těsta, ty pak roznášely pod keře a děti hledaly koledu od skřivánka. Na Zelený čtvrtek není snad u nás kraje, kde by se nepekly z kynutého těsta jídla různých tvarů, často jako pletence nebo

točenice připomínající provaz, na kterém se zrádce oběsil. Byly většinou pomazány medem – med byl symbolem soudržnosti. V některých rodinách se věřilo, že sníst jídáše o Zeleném čtvrtku zaručuje zdraví po celý rok. Mnohé pečivo, často velmi starobylého původu, se připravovalo na samotné sváteční dny. Nejrozšířenějším byl pravděpodobně mazanec – bochánek z kynutého těsta s rozinkami a mandlemi. Mazance a jiné pečivo, např. plecovníky – koláče z bílé mouky se zapečeným masem, vejci nebo klobásou, pečené v kulatých formách, se spolu s vejci nosily světit do kostela na nedělní slavnou mši. Už od konce 19. století začali, zejména v městských domácnostech, zaujímat místo mazanců beránci, pečení v litinových nebo hliněných formách. Na velikonoční pomlázku se pekly rozličné druhy sladkého pečiva ve tvaru zvířátek a také perníky, které sloužily jako dárky pro chlapce přicházející na pomlázku. V jižních Čechách dávaly dívky malované vajíčko ve tvarovaném těstovém košíčku.

Velikonoční symboly a zvyky

Nejnámějším zvykem je barvení vajíček a pletení pomlázek.

Téměř zapomenutým zvykem je vysypávání ornamentů na zápraží pomocí hrnku či květináče a písku či vody nebo zdobení oken květinovými vzory s pomocí seříznutého mýdla - takto se zdobily vlnovkami a spirálami průjezdy a zápraží venkovských stavení o velikonočních a svatodušních svátcích nebo na dožínky a posvícení.

Beránek a zajíček

Dodnes pečeme beránka, který znamená obnovu života a jeho vítězství nad smrtí a symbolizuje památku Krista. Když spatřil Jan Křtitel Krista, zvolal: „Hle Beránek Boží, který snímá hříchy světa!“ Kristus vystupuje v roli vykupitele hříchů, aby lidé dosáhli odpuštění a spásy.

KALENDÁRIUM SVÁTKŮ A AKCÍ

DUBEN - KVĚTEN

• **úterý 8. 4. v 7:50 hodin** - **exkurze do ZŠ Svobodná v Písku** (partnerská škola) - doprava individuální - shlédnutí hlavního vyučování (8:00 - 10:00) ve vámi vybrané třídě (1. - 8. třída), beseda s vedením a učiteli písecké školy, předpokládaný konec 11:00 hodin, doprava vlastní; škola sídlí v areálu ZŠ Šobra; přihlášky na telefonu 605 286 389 (R. Konířová), radka@quin.cz

• **úterý 8. 4. v 17:30 hodin** - ZŠ Hluboká nad Vltavou, 1. C - **třídní schůzka rodičů 1.C** s účastí PhDr. Anežky Janátové (možnost účasti i rodičů z 2.C) - paní Janátová dorazí okolo 19:00 hodin

• **středa 9. 4. v 19:00 hodin** - MŠ Nerudova České Budějovice - **přednáška PhDr. Anežky Janátové** na téma „Dětská duše v dnešní době“; osobní konzultace v odpoledních hodinách po předběžné rezervaci na telefonu 608 977 014 (M. Kubínová Šebelková), madlenka@atlas.cz

• **úterý 15. 4. v 18:30 hodin** - k.c. Bazilika (areál centra IGY, Pražská ulice, 3. patro) - **Informační setkání** pro všechny rodiče a zájemce k otevření Základní školy waldorfské o.p.s., která zahájí svou činnost 1. září 2008 v Českých Budějovicích otevřením 1., 2., 3. a 6. třídy - představení školy, provoz a organizace školy, způsoby přijímání dětí do jednotlivých tříd, diskuse; kontakt: Mgr. Radka Konířová (605 286 389), Mgr. Jana Gažiová (776 318 057)

• **úterý 22. 4. ve 20:00 hodin** - ZŠ Hluboká nad Vltavou, 2. C - **třídní schůzka rodičů 2.C**

• **pátek 25. 4. - sobota 26. 4.** - ZŠ Nedabyle - **seminář s paní Ivou Olšovou (ZŠ Semily) na téma „Hudba“** - vhodné zejména pro učitele a rodiče - praktická cvičení, nahlédnutí do hlubších souvislostí hudby a vývoje dítěte; stačí zájem a nadšení, hudbu dokážeme tvořit všichni, vlastní hudební nástroj vítán - není podmínkou; časové rozvržení (pátek 19:30 - 21:30, sobota 8:30 - 12:00, 14:00 - 17:30 a 19:00 - 21:00); cena 200,- Kč, na místě bude zajištěno drobné občerstvení + nápoje; přihlášky nejpozději do 22. 4. na telefonu 605 286 389 (R. Konířová), radka@quin.cz; nclch ve škole není možný, ale lze individuálně domluvit ve sprátených rodinách

• **středa 14. 5. v 19:00 hodin** - MŠ Nerudova České Budějovice - **přednáška PhDr. Anežky Janátové** na téma „Dětská duše v dnešní době“; osobní konzultace v odpoledních hodinách po předběžné rezervaci na telefonu 608 977 014 (M. Kubínová Šebelková), madlenka@atlas.cz

A proč se jí špenát na Zelený čtvrtek? A proč je ten čtvrtek vlastně zelený?

Jíst špenát na Zelený čtvrtek je lidovým zvykem, který s duchovním obsahem Velikonoc vůbec nesouvisí. Název Zelený čtvrtek vznikl přesmyčkou původního německého názvu Greindonnerstag (lkavý čtvrtek) na Gründonnerstag (Zelený čtvrtek).

POVÍDKA O KROKUSU

V dobách, kdy ještě skřítky žili v blízkosti lidí a lidé je mohli vidět a pozorovat při hrách na louce, v horách, v lese nebo v zahrádkách, se stal tento příběh:

Jednoho březnového dne se brzy ráno vydalo drobné děvčátko z domova na blízké políčko, které se nacházelo vedle paloučku kousek za domem, a kde chtělo zasadit jarní cibulky. Děvče bylo ještě ospalé a v ruce neslo motyku a košík, ve kterém ležely cibulky.

Když už byla nedaleko políčka, objevili se před ní znenadání malí mužičci, kteří měli na svých velkých hlavách žluté čepičky a běhali po tenounkých nožkách. Skákali kolem dívky a volali: „Dej nám cibulky. Jen nám je dej!“. „Ale cožpak, jen si najdete svoje cibule a jděte mi z cesty“, řekla dívka, přitiskla si k sobě košíček a šla dál.

Ale po pár krocích opět uviděla mužičky, kteří tentokrát měli na svých hlavách bílé a modré čepičky a také po ní chtěli jarní cibulky. Dívka je ale neposlechla a snažila se co nejrychleji dojít na políčko, aby zde vykonala svoji práci. Když už měla před sebou pár posledních kroků, najednou upadla a cibulky se jí vysypaly na zem. V tu chvíli se kolem ní vyrojili mužičci se žlutými, bílými a modrými čepičkami a s posměchem si brali cibulky a utíkali pryč. Když se dívka postavila opět na své nohy, nebylo vidu ani slechu po žádném mužičkovi, ale ani po jejích cibulkách. Dívka zvedla motyčku, ještě jednou se rozhlédla kolem sebe, ale žádnou cibulku nenašla, a tak se vydala zpět domů.

Když vše vyprávěla otci, nechtěl jí uvěřit a spíš si myslel, že jeho dcera snila a nejspíš cibulky po cestě sama ztratila. Zlobil se na ni, ale nakonec se oba vydali ještě jednou k políčku, aby se společně podívali po ztracených cibulkách.

Když došli na místo, kde se dívka setkala s mužičky se žlutými čepičkami, uviděli zde malý zážrak. U země blízko u sebe rostly malé kytičky s velkými žlutými květy a tenkými zelenými stonky, které se podobaly skřítkům se žlutými čepičkami a tenoučkými zelenými nožičkami. Když šla dívka s otcem dál, narazili ještě několikrát na stejně vyhlížející kytičky tentokrát však s bílé a modře zbarvenými květy, a když se sklonili, zblízka uviděli, jak tyto květy vyrůstají z malých cibulek, které se podobaly těm ztraceným.

Dívka se už na skřítky nezlobila a měla z krokusů, tak se tyto kytičky jmenují, velkou radost. Příběh o jejich zrození vyprávěla nejen svým dětem, ale i vnoučátkům a často si vzpomněla na svoji příhodu se skřítky. Skřítky samotné už nikdy nespátřila, ale věděla, že právě oni dali život krokusům a jim byla vděčná za nádherné zbarvené jarní louky.

Z historických pramenů se neví, zda šlo o maso nebo pečivo. Pravděpodobně se jedla pečeně i piškotové pečivo, v případě masa je to doloženo rituálem „čarování z beránkových kostí“. Beránek se dnes peče nejčastěji z piškotového těsta a po upečení se ozdobi másly a zelením.

Zajíček - pochází z Německa - se k nám dostal až počátkem 20. století. Je to utajený dárek, který ukrývá dětem vajíčka. U nás nemá tento zvyk velkou tradici. Zajíč je spjat s egyptskou a aztéckou mytologií, je i symbolem plodnosti, života a štěstí. Velikonočního zajíčka najdeme už v Bibli, kde symbolizoval vše chudé, skromné, pokorné. Býval znázorňován jako bílý zajíč u nohou Panny Marie - symbol čistoty nad tělesným pokušením.

Vajíčka a kraslice

Kraslice patří k magickým předmětům prastarého původu. Vyskytují se nejen na našem území, ale i po celé Evropě. Jako symbolu života, plodnosti a růstu se jim přisuzovala nadpřirozená moc, která se zvyšovala jejich obarvením nebo připojením ornamentu.

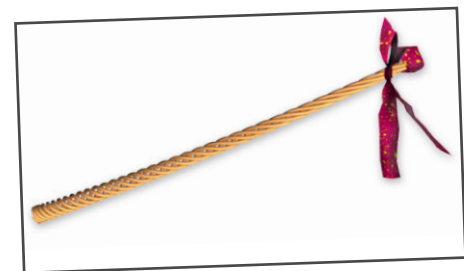

Zvyk konzumovat vajíčka souvisí patrně s velkým půstem, kdy se nesměla jíst ani vejce a proto lidé nedočkavě čekali až postní doba skončí. Prastarý zvyk dávat velikonoční vajíčko pochází patrně až ze starého Egypta. Ve spojení s lidovou tradicí vznikl pak obyčej zdobení kraslic, který se krajově velmi různí, stejně jako pojmenování - např. straky nebo rejsky. Kraslice je prý slovo východočeské a znamená červené velikonoční vejce. Červené barvě se totiž říkalo „krásná“ a kraslice se dřív omalovávaly hlavně červenou barvou.

Ke zdobení vajec se používalo mnoho technik - vosková batika, zdobení ovazováním, reliéfní zdobení voskem, vyškrabování, zdobení slámou, dužinou nebo kováním. U nás se z lidových technik nejvíce zachovalo ovazování vajec gázou, kdy se nejprve k vajíčku přidají jarní květiny nebo lístky, pak se vejce obalí gázou, pevně ováže provázekem nebo nití a uvaří se ve vývaru z cibulových slupek. To se však týká vajec která se vaří, ne kraslic.

Pomlázka

(citace z *Ottova naučného slovníku*): „... nazývá se starý a velmi rozšířený zvyk velikonoční, při němž mládež obojího pohlaví se šlehává metlami spletenými z proutů vrbového nebo jívového, které bývají často ozdobeny stužkami a strakatými klůcky. Metla, již se při tom užívá, sluje též pomlázka, a nazývá se tak i obvyklý dárek velikonoční při šlehání tom - malovaná vajíčka, kraslice. Jest to patrně zvyk symbolický a vztahuje se k omladnutí jarní přírody, jak už samo slovo pomlázka (kmen mlad-) zdá se zkazovati. Šleháním přenáší se symbolicky síla omladné přírody na živou bytost. Z toho možno si vysvětliti, proč se mrskávají zvláště dívky, aby totiž byly stále svěžími, zdravými a veselými, staré panny, aby omládlý a k světu se měly, a konečně dobytek, aby byl zdráv a se „pomladil“. V některých krajinách jmenují pomlázku mrškačka, šlehačka nebo také šmerkust - šmirgrust (z něm. Schmeckostern). Obdobný význam má „oblévačka“, tj. polévání studenou vodou...“

Pomlázka je neodmyslitelnou součástí českých Velikonoc, přesto se podle zpráv z konce 19. století místy v jihozápadních a jižních Čechách s pomlázkou na koledu nechodilo - děti koledovali červené vejce bez mrskání. Na Budějovicku pamatují velikonoční koledování vajec s berany - nápadně vysokými svazky prutů, svěcenými na Květnou neděli. Použití pomlázky se krajově velmi lišilo. Také názvy jsou různé: houdovačka, hodovačka, pomihod, pomrhod (zkratka ze středověkého pomlázkového popěvku Po-mni hody do Provody = nehoduj do provod-

ní neděle - Provody - Provodná neděle), jinde koleda, mrskut, dynovačka, binovačka (vino - bino - spletené z vinné révy), mrskačka, mrkanda, mrskut, šlehačka, tatar, kyčkovanka, sekačka, švihačka, šibačka, šibota, metla, korbáč, karabáč, kyčka, kančůch, roučačka, čugár, žila...

Mazanec

je symbolem slunce, zadělává se na Bílou sobotu, dělá se ze stejného těsta jako vánočka. Dříve to však bývalo pečivo nesladké - „koláč syrnej k veliké noci“ - připravoval se ze strouhaného sýra a většího množství vajec (žádoucí byl žlutý mazanec). Sladká varianta tohoto obřadního pečiva si však ponechala původní okrouhlý tvar a znamená kříže.

Jidášky

pečivo z bílé mouky a medu ve tvaru válečku, který symbolizuje provaz, na němž se Jidáš oběsil - podle křesťanského výkladu. Prozaičtější lidový výklad praví, že hospodyním bylo líto zbytků těsta a dětem pekly malé figurky a zvířátka pro potěšení.

Vysévání obilí

symbolizuje počátek zemědělských prací - obvykle se vysévá tráva nebo nějaké obilí do nízké misky s hlínou, nechá se vzklíčit a zdobí se kralicemi.

Ač je duchovní podstata velikonočních svátků ve všech křesťanských zemích stejná, lidové oslavy a zvyky se mnohde liší. Pojďme se podívat, jak se slaví Velikonoce v zahraničí.

První jarní svátky s sebou nosí rozkvetlé krokusy, petrklice, sněženky, narcisky, fialky a jiné kytičky, a také především žluté paprsky slunce. A právě tyhle svěží a lákavé jarní barvy nesmí chybět na ročním stolečku i na velikonoční tabuli.

První historicky doložené barvení vajíček má svůj původ v roce 1290. Tehdy nechal král Edward I. obarvit nazlato 450 vajec, jež následně daroval.

Nejen my, ale i Američané, Kanadáné či Angličané barví desítky vajíček nejrůznějšími odstíny. Každé vajíčko většinou hýří jinou barvou, snad jako symbolika jarní duhy. Oproti tomu v Řecku se vajíčka barví téměř vždy červeně, jako symbol obnovy života, ale také krve ukřižovaného Ježíše. Sobotní večer je věnován přípravě barevných vajíček a poschovávání po domě a zahradě, v neděli, v nejdůležitějším dni svátků, je děti mají za úkol najít. Věří přitom, že jim je přinesl velikonoční králíček a celou noc nedočkavě čekají až se budou moci pustit do hledání.

Kde jinde začít než v Římě! Ve Vatikáně Boží hod velikonoční přivádí tradičně všechny poutníky a návštěvníky na Svatopetrské náměstí, které zcela zaplní, aby si vyslechli svatou mši a požehnání Urbi et Orbi. V Itálii k Velikonocím patří především pikniky, kdy celé rodiny s přáteli vyrážejí za město, aby v přírodě oslavili návrat teplého počasí, dali si sklenku chianti a popovídali si. Zajíčci a beránci jako symbol jarních svátků se v Itálii příliš neprosadili, takže oblíbený velikonoční moučník z kynutého těsta má často tvar holubice.

O SNĚŽENCE

Byla jedna malá holčička, která chtěla být při každé hře první. Když si hrála s ostatními dětmi, nedala pokoj, dokud nechytla míč nebo nebyla první v cíli. Při hře na schovávanou se pokaždé ukryla do nejtemnějšího zákoutí, aby ji nikdo nenašel - pokaždé chtěla zvítězit. Doma nakoukla pod každý hrnec, jen aby jí něco neuteklo. Toto děvčátko také nikdy nevydrželo držet jazyk za zuby, a tak všem ihned povyprávěla, co viděla nebo zažila, ať jí dotyčný chtěl nebo nechtěl poslouchat.

Jednou byla země pokryta sněhem a ledem, ačkoliv už mělo vládnout jaro a všichni si stěžovali, kde se jaro zapomnělo. „Tento rok asi nepřijde žádné jaro“, turdili mnozí z nich. „Casy jsou čím dál tím horší“, stěžovali si. Také malé děvčátko toužilo po jarním sluníčku. Vyšla do zahrady a odhrnula sněhovou pokrývku, aby pod ní mohla spatřit zem. Stoupla si oběma nohama na tento kus půdy jakoby chtěla ucítit jestli není jaro schované v zemi.

V tu chvíli se vedle nožky děvčátka probudila rostlinka a podívala se směrem vzhůru. „Počkej“, zavolalo úzkostlivě sluníčko, které bylo schované za jedním z šedých mraků, „vezmi si trochu z mého slunečního jasu a pozlat' si šatičky.“ „Ty patříš mě“, zaskřípal sněh svými ledovými zubísky a sápal se pod nohama děvčátka po rostlince - ale sluníčko se zadívalo na sněh tak přísně, že z něho zbylo jen pár kapek vody.

„Je snad jaro ukryto pod mýma nohama?“, pomyslelo si děvčátko a sklonilo se k zemi. Tu najednou něco zazvonilo. Ano, kolem do kola zvonily malé zvonečky a dokonce se na pár místech začala zelenat tráva. „Musím to všem ihned povědět“, vyskočilo děvčátko a rozběhlo se do vsi.

Kytička zvonila svým bílým na kraji pozlaceným kalíškem a ve svém zeleném kabátku ohlásila, že jaro již přichází. „Už je tady, jaro je tu!“, volalo děvčátko na všechny strany. Sněh jen zlostně přiblížil a skřípal zuby a viděl, jak od vsi přibíhají děti a rozbíhají se po sněženkách, které ohlásily příchod jara.

Děvčátko všem ve vsi ihned vyprávělo, že jaro přeci jen přišlo, a že na louce a v zahrádkách zvoní sněženky a vítají jarní sluníčko. Sněh mezitím roztál a lidé opět začali věřit na příchod jara. Od té doby sněženka jako první jarní kytička oznamuje svým zvoněním příchod jara, ať se to někomu líbí nebo nelíbí, stejně jako upovidané děvčátko ze vsi.

KECÁLEK

Kecálek, to je skřítek zlobivý. Pořád někde něco kecá. Ale má také nějaké dobré vlastnosti. Jednou přišel ke svému králi. A ten král mu řekl. Milý Kecálku, musíš pro mě něco udělat. Kecálek se podívil a řekl, ale co mám udělat? Musíš jít do naší Krystalové hory. A tam musíš vytesat krystal, který je duhový. Když ho přineseš, tak ti dám svou dceru za ženu.

Tak Kecálek šel. Došel ke Krystalové hoře a vešel dovnitř. Hledal, hledal a najednou před ním zazářila krystalová koruna. A začal vytesávat až najednou kámen puknul. Tam klepnout měl. A už si nese krystal ke králi. Ten si krystal vzal a dal mu svou dceru a už byla svatba.

Terka Surá, 2.C

Zato v Německu se velikonoční zajíček těší velké oblibě. Není divu, když na Boží hod velikonoční ho toužebně očekávají děti, těšící se na dárečky. Nad skutečností, že tento tvor známý jako savec zanechává v trávě schovaná vejce, se nikdo nepozastavuje. Naopak, hledání čokoládových vajec a dalších

sladkostí od zajíčka patří k nejoblíbenějším velikonočním činnostem a zažije se při něm spousta legrace. Zajíček ale „neúraduje“ po celém Německu. Někde ho zastupuje liška, kohout nebo čáp. Dětem to ale rozhodně nevadí a užívají si prázdnin, které jsou dalším příjemným dárkem.

Ve Finsku zase chodí děti koledovat přestrojené za čarodějnice! Pro nás nezvyklá tradice vychází z pověr, že právě v období od Velkého pátku do Božího hodu velikonočního čarodějnice létají na košťatech na své reje u hořících ohňů. Čarodějnice jsou s Velikonočními nerozlučně spojeny, a tak tu potkáte malé kolednice přestrojené za osklivé babizny s košťaty.

V USA se ujal zvyk koulení vajček z kopce či po rovině. To má symbolizovat odvalení balvanů, které chránily vstup do Ježíšovy hrobky. V Americe počátku 19. století za vlády prezidenta Madisona jeho žena každé Velikonoce zvala děti do zahrad Bílého domu, aby zde soutěžily v koulení vajček. Stala se z toho tradice a dodnes se pouze na Velikonoční pondělí smí turisté procházet po trávnících okolo Kapitulu.

Tak co říkáte, nevyměnily bychom, my ženy, někdy pomlázkové utrpení například za hledání vajček po domě a zahradě? ....

Ať už budete slavit velikonoční svátky v budoucnu kdekoliv, přeji vám jejich příjemné prožití. A nezapomeňte si je zpestřit některou z místních tradic, která k oslavám Velikonoc již po staletí dodává neopakovatelné kouzlo.

Eva Jírovcová

Zdroj: Věneček - Jaro, Čeněk Zibrť: Veselé chvíle v životě lidu českého, M. Habustová, J. Veselská: Tradiční pečivo, internet (www.sopka.cz)

Zvonek

Ročník 3 (2008), Číslo 3/4

Redakce:

Eva Jírovcová, Petra Klee

Grafika:

Radim Jírovec

Sazba:

Radim Jírovec

Adresa:

Waldorfské třídy při MŠ Nerudova
Nerudova 53
370 04 České Budějovice

E-mail:

zvonek@waldorfcz.cz

Kontakt:

Eva Jírovcová (+420 606 286 687)
Petra Klee (+420 774 121 217)

Internet:

<http://www.waldorfcz.cz>
(zde najdete zpravodaj v barevném provedení, v PDF formátu)

Použité zdroje

(pokud není uvedeno jinak):

Foto, obrázky - Jana Erhartová,
Sára Jírovcová, Radim Jírovec, Kateřina
Kortusová, Miroslava Šandová, internet

NEPRODEJNÉ

V Anglii mají s obdarováním spojený také jeden zajímavý a velmi starý zvyk. Počínaje dvanáctým stoletím obdarovává před Velkým pátkem anglický panovník chudé. Od patnáctého století se stalo tradicí, že počet obdarovaných je stejný jako věk panovníka. Velikonoční panovnická almužna má v dnešních dnech již pouze význam symbolický, ale přesto jsou zvláštní mince ražené pro tuto příležitost drazé ceněnou sběratelskou raritou. V tomto roce tak královna Alžběta II. obdaruje na Zelený čtvrtek 81 mužů a žen, kteří budou vybráni z řad jejich poddaných.

